

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ
БІОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК.
МАТЕРІАЛИ**

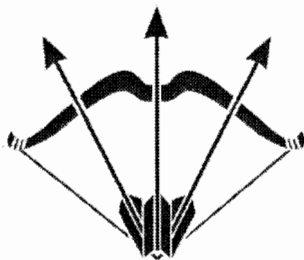
Том II

Білоцерківський міський відділ культури
Білоцерківська міська централізована бібліотечна система
Відділ інформаційно-краєзнавчої роботи

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ БІОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК. МАТЕРІАЛИ

Том другий

Під загальною редакцією Євгена Чернецького

Біла Церква
Видавець О. В. Пшонківський
2012

Зміст

Розділ I. Персоналії	5
Євген ЧЕРНЕЦЬКИЙ. Настоятелі, церковнослужителі та титарі церкви Покрова Пресвятої Богородиці (1720-1842)	7
Слюзінський	9
Герасим Купченко	9
Петро Купчевський	9
Гаврило Мошинський	10
Іван Туробойський	10
Йосип Матушевич	11
Григорій Рожановський	11
Михайло Яценевич	12
Андрій Августинович	13
Імакій Гримальський	13
Нестор Купчевський	13
Пантелеймон Левицький	14
Григорій (Георгій) Артисевич	14
Григорій Пугач	15
Іван Соломка	15
Олексій СТАРОДУБ. Архітектори та будівельники Білої Церкви (кінець XVIII – початок XX ст.)	17
Анатолій БОНДАР. Борці за незалежність України в Білій Церкві	21
Дячун Теодор (Федір) Григорович	27
Захлинюк Дмитро Миколайович	30
Захлинюк Галина Євгенівна	30
Крикун Василь Трохимович	31
Якуб'як Василь Миколайович	32
Дубовик Іван Вікторович	33
Крушельницька Євгенія Володимирівна	34
Величківський Микола Іванович	35
Бабич Олександр Павлович	37
Кривозуб Аркадій Панасович	39
Кузюкін Володимир Іванович	39
Брикун Михайло Іванович	42
Поліщук Микола Кіндратович	45
Шаповал Володимир Іванович	50
Губрій Володимир Миколайович	51
Троцько Микола Кіндратович	52
Анатолій БОНДАР. Директори Білоцерківської ЗОШ № 17	55

Анатолій БОНДАР. Депутатський корпус Білої Церкви ХХІІ (ІІ) скликання.....	63
Розділ ІІ. Біографічні та генеалогічні розвідки.....	81
Олександр ЯРМОЛА. Біографія у привітаннях: святкування 35-річчя науково-громадської діяльності С. Л. Дроздова	83
Розділ ІІІ. Списки та реєстри.....	99
Олексій СТАРОДУБ. Мешканці Олександрії та Залізничного селища Білої Церкви згідно з подвірним обліком 1942 року.....	101
Алфавітний список прізвищ мешканців передмістя Олександрія	107
Алфавітний список прізвищ мешканців Залізничного селища. 126	
Подвірний список мешканців Олександрії і Залізничного селища (станом на середину 1942 р.)	132
Передмістя Олександрія	132
Вул. Колодязна.....	132
Вул. Лазаретна Перша.....	138
Вул. Лазаретна Друга	166
Вул. Гайова.....	177
Вул. Сквирська.....	182
Пров. Сквирський.....	204
Вул. Дачна	208
Вул. Декабристів.....	215
Вул. Мокра (з провулками).....	224
Вул. Фастівська.....	243
Вул. Товарна.....	251
Вул. Вокзальна.....	254
Пров. Вокзальний	256
Вул. Пушкінська	257
Вул. Курсова	260
Пров. Курсовий.....	263
Вул. Транспортна.....	264
Вул. Першотравнева.....	268
Вул. Привокзальна.....	272
Вул. Водопійна.....	274
Залізничне селище.....	274
Лінія Перша.....	274
Лінія Друга	287
Лінія Третя	298
Лінія Четверта.....	305
Анатолій БОНДАР. Реєстр депутатського корпусу Білоцерківської міської ради за 1961 рік.....	311

Біографія у привітаннях: святкування 35-річчя науково-громадської діяльності С. Л. Дроздова

В Державному архіві вищих органів влади та управління України зберігається справа, в якій містяться матеріали, присвячені святкуванню у Білій Церкві 10 листопада 1928 р. ювілею С. Л. Дроздова¹. Ці матеріали розширюють наше уявлення про наукові та особисті зв'язки видатного представника тогочасного пам'яткоохоронного та краєзнавчого руху, а також розкривають деякі цікаві сторінки його біографії.

Провести святкування попередньо намічалось в будинку працівників освіти, але відбулося у приміщенні музею, через що на заходах була присутня обмежена кількість людей². Святкові заходи набули форми урочистого засідання правління Білоцерківського окружного краєзнавчого товариства. На ньому були присутні Вовченко, Великохатько, Геппенер, Іванов, Пашківський, Дроздов і ще 14 сторонніх осіб³.

На початку засідання з привітанням С. Л. Дроздову від Краєзнавчого товариства⁴ виступив його голова Вовченко. З вітальними промовами виступили також: Ф. Д. Великохатько (від лекторів Білоцерківського педтехнікуму), М. Г. Устенко (від лекторів Білоцерківського політехнікуму), Ф. М. Іванова (від Білоцерківського окружного музею), а також представник Укрцентрархіву І. М. Шабатін⁵.

Після цих привітань головуючий зачитав вітальні телеграми та листи від різних установ та приватних осіб⁶. Далі слово було надано ювіляру, і С. Л. Дроздов, подякувавши за теплі слова на свою адресу,

¹ Листування з Ізюмським і Білоцерківським окружними архівними управліннями про створення партсекцій при архівах та святкування ювілею археолога С. Л. Дроздова (ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714).

² ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714, арк. 7.

³ Протокол засідання Правління Білоцерківського окружного краєзнавчого товариства від 10.11.1928 р. (ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714, арк. 9-9 зв.)

⁴ С. Л. Дроздов був одним із засновників у 1926 р. та активних членів Білоцерківського краєзнавчого товариства (Стародуб О. В. *Розвиток краєзнавчого руху на півдні Київщини* // Юр'ївський літопис. – Біла Церква, 1996. – № 1. – С. 91).

⁵ ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714, арк. 9-16.

⁶ Див.: Додаток № 1.

розповів присутнім про окремі епізоди своєї багаторічної праці на ниві пам'яткоохоронної та музейної роботи⁷.

Відзначаючи великий внесок С. Л. Дроздова, присутні на зібранні прийняли рішення про звернення до органів державної влади з проханням про присвоєння йому звання "Герой Праці"⁸.

ДОДАТОК № 1
Перелік привітань С. Л. Дроздову
з 35-річчям науково-громадської діяльності,
одержані поштою та телеграфом
від організацій та приватних осіб

№ п/п	Звідки надійшло привітання	Організація	Від кого
1.	Біла Церква	Білоцерківський педагогічний технікум	Лектори: Гнатейко, Вол. Мосальський, Г. Лук'янова, Л. Івашин, Г. Г. Міщенко, М. Колінько, Баришполець, Віталій Самійленко, Великохатко, Д. Мельників, П. Зінківський, Смутьський, П. Побереженко, Устенко
2.	Біла Церква	школа № 1	Завідувач М. Баранівський
3.	Біла Церква	семирічна трудово-школа № 2 ім. Ів. Франка	Завідувач В. Линник, голова шк. учнівського виконкому М. Емануель.
4.	Біла Церква		В. І. Нізков
5.	Біла Церква		С. П. Жицький
6.	Біла Церква		Михайло Дубовик
7.	Біла Церква		Ю. Синявський

⁷ ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714, арк. 9 зв.

⁸ Там само, арк. 7, 17.

8.	Біла Церква	Білоцерківська трудошкола № 6	Колектив: В. Здановський, Я. Брончик, С. Дроздовська, Ф. Плотницький, В. Дубінін, А. Кабат, Мончутьський
9.	Харків	Центральне архівне управління УСРР	Завідувач Рубач
10.	Біла Церква	Білоцерківське окружне архівне управління	Заст. завідувача Ор- жехівський, архівар П. Андріїв.
11.	Біла Церква	Білоцерківська поштово- телеграфна контора	Завідувач Косяченко; зав. діловодством Скібіцький
12.	Біла Церква		Бржоснівські
13.	Біла Церква		Ю. Діаківський
14.	Масловка, с.	Інститут селекції та насінництва	
15.	Козин	Козинської труд- школи	Колектив
16.	Попельня	Кривінська семи- річна школа	Рада учнів
17.	Тараща	Таращанська трудошкола № 2	Колектив
18.	Саливінки	Саливінська райо- нова школа фабри- чно-заводського учеництва цукро- вої промисловості	Завідувач Твердох- ліб; секретар Полік- ша
19.	Корнин	Корнинська філія	
20.	Розкішна	Ставищанська фі- лія окружного краєзнавчого това- риства	Голова Вас. Доля

21.	Ставище		Ставищанський санітарний лікар, районний інспектор охорони здоров'я, член окружного краєзнавчого товариства Крассонтович
22.	Липки		Леонтій Францевич Гржибовський
23.	Тараща		Дзбановський
24.	Ківшовата		С. Муха, К. О. Котенко
25.	Київ	Історична секція Академії Наук	Академік М. Грушевський
26.	Київ	Всеукраїнський археологічний Комітет при Всеукраїнській Академії Наук	Голова ВУАК'у, академік О. Новицький; за вченого секретаря ВУАКу В. Барвінок; керсправ ВУАК'у Д. Малмут
27.	Київ	Історичне товариство Нестора Літописця при Всеукраїнській Академії Наук	Голова історичного товариства Нестора Літописця при Академії Наук академік М. Василенко; секретар.
28.	Київ	Музей мистецтв Української Академії Наук	Заст. директора музею, професор С. Гиляров
29.	Київ	Музей Українських діячів науки та мистецтва при Всеукраїнській Академії Наук у Києві	Директор музею, академік О. Новицький; секретар Н. Романенко
30.	Київ	Київська крайова інспектура охорони пам'яток культури	Київський крайовий інспектор охорони пам'яток культури Ернст; секретар Базилевич

31.	Київ	Київський Центральний історичний архів	
32.	Київ	Центральний архів стародавніх актів у Києві	Завідувач архіву Романовський; учені архівісти
33.	Київ	Київське окружне архівне управління	Д. Зайченко, М. Корнилович, А. Барабашевський, М. Сацюк, Т. Коробенко
34.	Київ	Український науково-дослідчий інститут книгознавства	Директор Меженко; вчений секретар Кондра
35.	Київ	Наукова колегія всеукраїнського музейного городка	Голова колегії Курінний
36.	Київ		Завідувач відділу Лаврського музею культур та побуту в Києві Валентин Шугаєвський
37.	Київ		Єфремов
38.	Київ		Професор Жук
39.	Київ		Професор Гермайзе
40.	Київ		Археолог Ф. Кундеревич
41.	Київ		Сергій Маслов
42.	Київ		Романовський
43.	Київ		Міяковський
44.	Київ		д-р Сенгалевиц
45.	Київ		Туркевич
46.	Харків	Музей українського мистецтва	Директор музею, проф. Таранушенко; секретар О. Чудновська
47.	Харків		Зав. музейною секцією Укрнауки Дубровський

48.	Житомир	Волинське окружне архівне управління	Завідувач Іван Шабатін; зав. таємно-політичним відділом Ж. Гальтман; інспектор-інструктор Скляр; за вченого архівіста Буйніцький
49.	Харків	Український комітет краєзнавства	Вчений секретар М. Криворотченко
50.	Харків		Кошарський
51.	Біла Церква		Завідувач креслярнею Білоцерківського окружного земельного відділу Филиц
52.	Житомир	Культурно-історична секція Волинського наукового товариства краєзнавства	Голова Кравченко
53.	Житомир	Бюро секції наукових робітників	Секретар Клименко
54.	Житомир	Волинський державний музей	
55.	Житомир		Лектор Житомирського інституту народної освіти та науковий співробітник Київської науково-дослідної кафедри мовознавства Володимир Гнатюк
56.	Житомир	Етносекція при Волинському науково-дослідному музеї	Василь Кравченко
57.	Городище		Квятковські
58.	Глухів	Глухівську окружне архівне управління	Завідувач Одинцов; зав. політ. відділу Короткевич; архіваріус Маслоков

59.	Бердичів	Бердичівський музей	Від імені колегії музею: голова музейної ради Соя; завідувач музею, вчений охоронець заповідника Молчанівський
60.	Дніпропетровськ	Дніпропетровський окружний історичний архів та окружне архівне управління	Співробітники
61.	Дніпропетровськ		Професор Володимир Пархоменко
62.	Запоріжжя	Запорізьке окружне архівне управління	Завідувач Желтоухів; інструктор Барзій; архівіст Рожковський
63.	Звенигородка	Звенигородський музей	
64.	Заславль	Заславська української семирічна трудова школа	Завідувач школи; секретар шкільної ради
65.	Заславль	Заславська кооперативна профшкола	Орловський
66.	Ізюм	Ізюмське окружне архівне управління	Завідувач; архівіст
67.	Ізюм	Ізюмський музей	Директор музею Микола Сібілов; секретар Таранова
68.	Куп'янськ	Куп'янське окружне архівне управління	Завідувач Юрченко; архівіст О. Якушін
69.	Кривий Ріг		Дем'яновський
70.	Луганськ	Луганське окружне архівне управління	Вчений архівіст Фесенко
71.	Ніжин	Ніжинське окружне архівне управління	Завідувач Бальчугов; архіваріус Шампаньєр
72.	Ніжин	Ніжинський окружний музей імені М. В. Гоголя	Завідувач

73.	Одеса	Одеська комісія краєзнавства	За голова Хмельницький. За секретар О. Рябінін-Скляревський
74.	Одеса		С. Боровой
75.	Первомайськ	Первомайське окружне архівне управління	
76.	Суми	Сумський художньо-історичний музей	Завідувач Онацький
77.	Прилуки	Прилуцьке окружне архівне управління	Завідувач Пашина; архівіст Політун
78.	Ромни	Роменський окружний музей	Завідувач М. Семенчик; діловод
79.	Старобільськ	Старобільський окружний музей	Завідувач Тімашев
80.	Старобільськ	Старобільське окружне архівне управління	
81.	Умань	Уманське окружне архівне управління та окружний музей Уманщини	
82.	Херсон	Херсонське окружне архівне управління	Завідувач Китайчик; архівіст Старосель
83.	Херсон		Сильванський
84.	Хорол	Хорольський гурток аматорів світознавства та краєзнавства при науковим музеї	Голова правління; секретар
85.	Черкаси	Окружний музей Шевченківщини	Завідувач
86.	Мінськ	Білоруська Академія Наук	Віце-президент М. Бялуга; неодмінний секретар Ластовський

87.	Мінськ	Білоруський державний музей	Директор Бурдзейка; секретар Варанец
88.	Горкі	правления Горацького районного тов-ва	Голова товариства професор Академії П. Соловійов
89.	Мстиславль		Брат Артем
90.	Ленінград	Рада Ленінградського товариства екслібрістів	Голова Товариства Савонько
91.	Ленінград		В. Савонько ⁹
92.	Львів	Наукове товариство імені Т. Шевченка у Львові	Голова, д-р Кирило Студинський; заст. голови, д-р Володимир Левицький

ДОДАТОК № 2

**Привітання С. Л. Дроздову
з 35-річчям науково-громадської діяльності,
одержані по пошті та телеграфу
від організацій та приватних осіб**

№ 1

ПРОМОВА ЛЕКТОРА ПЕДТЕХНІКУМУ ІМ. Б. ГРИНЧЕНКА ВЕЛИКОХАТЬКО Ф. Д.¹⁰

В. шановний Степане Леонтєвиче!

Сьогодні ми святкуємо 35 років Вашої Науково-громадської діяльності, що з них більша половина часу припала на Білоцерківщину. За ці довгі роки Ви неустанно збирали матеріял з пам'яток матеріальної культури, літератури та матеріяли, що залишились від подій нашого краю. Дякуючи Вашій роботі, ми маємо багато відомостей з історії України й зокрема Білоцерківщини, що Вами зібрані про них оригінали-документи. Це становить Вашу роботу до першорядних, про що громадянство мусить відмітити в день Вашого ювілею. Про те доводиться сказати, що громадянство Вас шанує не лише сьогодні, а й значно раніше. Мої перші кроки краєзнавчої роботи на Білоцерківщині будуть свідком цього. Знайомлючись з рельєфом Білоцерківщини коло

⁹ Особисте, неофіційне привітання.

¹⁰ ІЦДАНОВ, ф. 14, оп. 1, стр. 714, арк. 10-11.

с. Синиці й Саварки я вперше ознайомився з “Трояновим валом” і тут же мене населення повідомило, про цей вал вивчав, збирав матеріал, де-кілька разів фотографував С. Л. Дроздов вкупі з Болсуновським. В самій Білій Церкві за Вашою ініціативою з власних збірок археологічних речей, року 1920 в своєму приміщенні Ви відкрили музей, що його відвідували громадяне й особисто учні трудові як м. Білої Церкви так і периферії. На Ваших збірках, Степане Леонтєвичу, виховувались й вперше знайомились з сучасним й минулим рідного краю наше молоде покоління, бо до того часу в м. Б-Церкві ніяких колекцій і музеїв не було.

За відродженням нашої соціалістичної країни, Радянська Влада, що так пильно ставиться до всяких освітніх заходів, допомогла Вам і Вашій роботі і вже в 1924 році в м. Б-Церкві було відчинено Окрмузей, організатором якого були Ви. На перших порах існування музею майже всі речі були ті, що Ви збирали протягом багатьох років на терені Білоцерківщини. Ще й зараз є багато людей на Білоцерківщині. й зокрема в Ківшоваті, що знають Вас лише як подорожнього, з торбиною за плечами й фотоапаратом в руках, коли вони Вас бачили під час Ваших численних мандрівок по збиранню пам’яток культури.

І хоч робота Ваша була тяжка, морочлива й вимагала до себе завжди пильної уваги, Ви виконували її невтомно, бадьоро й безкорисно.

Витаючи Вас Степане Леонтєвичу з днем 35 річного ювілею від імені колективу лекторів Педагогічного технікуму ім. Б. Грінченка, бажаю Вам ще багато років працювати на культурній ниві Народної Освіти.

Хай же Ви — неутомимий робітник-краєзнавець — будете прикладом для молодого покоління. того покоління, що зростає в молодій Радянській Україні, під час її економічного відродження, бо їй особливо зараз потрібні робітники-краєзнавці по вивченню природних багатств та пам’яток культури й природи.

№ 2

ЮВІЛЕЙНЕ СЛОВО УСТЕНКА М. Г. (від С/Г ПОЛІТЕХНІКУМУ)¹¹

Два роки тому назад, перебуваючи в Києві, я чув від наукових робітників про вельми корисну практичну та наукову діяльність шановного ювіляра Степана Леонтєвича Дроздова. Відіжджаючи з Києва я

¹¹ ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, стр. 714, арк. 10-12.

мав пораду в справі керівництва що-до історії України звертатися до С. Л. Дроздова.

Невтомною працею, тернистим шляхом за часів царсько-поліцейського режиму, одержуючи мізерну платню, звичайний службовець-почтар творив велике діло для України. Через його руки непомітно для ультраспостерігального жандара переходить із-за кордону нелегальна українська революційна та наукова література, що збагачує бібліотеки передових революційних укр. сил України, українських літераторів (академик Єфремов, проф. Дорошкевич, іст. пр. Антонович, літер. Кониський).

Свідомий свого обов'язку служити Українській культурі наш Ювілянт збагачує й свою власну бібліотеку, єдиний цінний скарб на всю Білоцерківщину.

Степан Леонтієвич невтомний збирач історичних знахідок, археолог і захоплений самоук-історик — зокрема знавець нашої Білоцерківщини, фундатор Білоцерківського Окружного музею та Окрарху.

Білоцерківщина є багатющий історичний клад. Завдання нашого Кращознавчого Т-ва дослідити історичний розвиток Білоцерківщини.

35-ти річний науковий досвід С. Л. історичної діяльності ми мусемо використати для Рад, суспільства, лише за керівництвом С. Л. ми зможемо продукційно опрацьовувати виключно цінний історичний матеріал Білоцерківщини.

Від імені С. Г. Політехнікума вітаю Вас, Степане Леонтієвичу! Студентська молодь та лектура Політехнікуму, що раді брати за приклад у своїй діяльності В/захопленість, любов до праці, палко вітають Вас, Ювіляре, як робітника від мас, що так чимало послужив на користь Українській Радянській культурі.

№ 3

ПРОМОВА ЗАВДІУЮЧОГО МУЗЕЄМ

Ф. М. ІВАНОВА¹²

Степане Леонтієвичу!

Я у Білоцерківському Музею, Вашої дитини, працюю рівно рік. Коли я одержав від Вас Білоцерківський Музей, я жахнувся перед тим багатством речей, які в ньому я застав. Я гадав, що ці всі речі досталися із музею Браницької. Але це була моя помилка — всі ці речі, як я дізнався із документів, цілком були зібрані Вами, через що я сказав, що цей музей “Ваша дитина”. Далі я жахнувся при думці, як я ввесь

¹² ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714, арк. 13.

цей матеріял вивчу й упорядкую, але тут я в Вашій особі знайшов для себе провідника-вчителя. Ви, Степане Леонтьевичу, залишили лише посаду завідателя Музеєм, але не залишили Музея своєю любов'ю, своїм доглядом, своїм руководством. Ви допомогли мені розібратися й улаштувати музей і зараз, зостаючись на скромній посаді лаборанта Музею, Ви майже не на хвилину не забуваєте про поширення нашого Музею. Ви цим літом, відвідуючи села по своїй прямій посаді, звертали увагу у кожному місці, у кожному селі на історико-археологічні речі й набували їх для нашого музею.

Степан Леонтьевич: від імені Білоцерківського Музею, “Вашої дитини”, звертаючись до Вас в день 35-річчя ювілею, надаю Вам почесне ім'я організатора Білоцерківського Музею й бажаю Вам довгі роки бути його збірачем та провідником в меті улаштування.

Слава й хвала вам Степане Леонтьевичу!!!

№ 4

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ УКРЦЕНТРАРХІВУ ШАБАТІНА ¹³

От імени Центрального Архивного Управління позвольте просить Вас, Степан Леонтьевич, прийняти гарячий привіт. В наше время, в период бурного социалистического строительства, в условиях капиталистического окружения — важнейшей стержневой задачей, лозунгом является культурная революция в широчайшем понимании.

Пролетариат ставит науку на служение себе, он делает ее острооточенным орудием классовой борьбы, не менее грозным, чем вооруженная сила трудящихся.

В период гражданской войны агитацией мы били наших врагов, не менее крепко, чем винтовкой. Мы агитировали непреложными, яркими фактами. Не меньшее значение имеет политическая пропаганда и в настоящий момент, неизмеримо велико ее значение в условиях новых войн.

В этом смысле огромное значение приобретают архивы — равноправное оружие массовой борьбы. Через них и благодаря им, мы лучше познаем врага в прошлом, а пользуясь Марксистским методом, и в настоящем. Груды на первый взгляд ненужных старых бумаг, не только “сокровищница мысли” многих поколений, не только история культуры быта и т. п. Архивы — это память народов, это памятники вековой социальной борьбы трудящихся. Партия и Советская власть

¹³ ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, спр. 714, арк. 14-16.

понимает значение архивов. День за днем широкие массы трудящихся все больше и больше убеждаются в большом политическом, культурном и повседневном практическом значении архивов. Архивное дело колоссальными шагами развивается, благодаря вниманию партии, власти и рабоче-крестьянских масс. От отдельных “гробокопателей”-коллекционеров, от разрозненных забытых департаментских архивариусов, от закрытых для постороннего глаза архивохранилищ, от занимавших почетное место в лавке каждого старьевщика куч “макулатуры” — к единому государственному архивному фонду, к Центральным Архивным Управлениям, к сети научно-организованных Центральных и Краевых Архивов, к рационализации архдела, к армии архкорреспондентов, к широкому архивному строительству! Прыжок на дистанцию, больше, чем рекордную!

Правда, далеко не всеми осознана важность архивного дела. Очень часто нам приходится наблюдать случаи “наплевательского”, некультурного отношения и архивным богатством. Очень мало у нас работников преданных своему делу. Наша работа требует огромной усидчивости, большой эрудиции, беззаветной любви к науке и притом условие работы очень тяжелы, тем с большим уважением относится советская общественность к героям архивного строительства, к героям у которых в большинстве наиболее бросающимся в глаза качеством является большая скромность.

Юбилей такого скромного героя мы празднуем сейчас. Теплое приветствие Окрисполкома в лице его Зам. Преда т. ВОВЧЕНКА показывает, что работа юбиляра оценена высшим органом местной власти. Многочисленные телеграммы в числе которых: Украинской Академии Наук, ВУАК’а, Уполномоч. Укрглавнауки, Львовского Наукового Т-ва им. ШЕВЧЕНКА, Белорусской Академии Наук, разных научных организаций, секций научных работников, абсолютного большинства архивов и музеев, ряда крупных деятелей науки показывают, что работа Ваша Степан Леонтьевич известна далеко за пределами Белоцерковщины.

Центральное Архивное Управление знает Вашу работу, ему известно, что благодаря Вашим усилиям — из ничего создан большой ценности архив. Мы знаем, что отсутствие средств (и некоторое время поддержки) не останавливает Вас.

Нет на Белоцерковщине такого села, которое бы не видело юбиляра слагающего по способу “способу пешего хождения” по всем углам, неутомимо, несмотря на почтенный возврат собиравшего архивы и музейные экспонаты, агитировавшего за их упорядочение и охрану. Тысячи докладов в школах, сельрадах, сельбудах и т. п. — числятся за

Вами. Почитайте т.т. трогательные приветствия школьников сельских школ, где побывал Степан Леонтьевич.

Ваша работа — пример для молодой генерации архивных работников. В Ваш юбилей особенно отрадно отметить ту бодрость, энергию с которой Вы строите планы своей будущей плодотворной работы. От всей души желаем Вам сохранить ее на многие годы.

У таких как Вы Степан Леонтьевич учатся вновь приходится к нам, молодые, полные сил работники, без таких как Вы, архивное строительство не могло бы так быстро идти вперед. Центральное Архивное Управление присоединяет свое горячее приветствие к голосу многочисленных приветствий

// Арк. 16

представителей разных групп работников социалистического строительства.

Еще раз желаю Вам долгих лет энергической работы на ниве науки, на благо широких поднимающихся к культуре, к строительству рабоче-крестьянских масс.

№ 5

ПРОМОВА С. Л. ДРОЗДОВА¹⁴

Шановне громадянство й любі товариші!

Щиро дякую за привітання та побажання, що з нагоди мого ювілею тут були висловлені.

На протязі 43-х років праці поштового робітника, при мізерній зарплатні, доводилося жити мені в надзвичайно важких умовах. Але крім своїх безпосередніх службових обов'язків я мав за втіху працювати з улюбленої мені ділянки української культури, зокрема історії України, на користь українському громадянству.

Свої службові обов'язки я мав можливість використувувати на переводі нелегальної літератури із-за кордону на територію України.

З першого року (1885) своєї служби я познайомився в Гумані з народовольцем Мих. КАНЧЕРОМ, піді впливом якого й почав цікавитися революційним рухом. Пізніше познайомився в Гумані з нотарем Мих. Хв. КОМАРОВИМ, відомим українським письменником. За його порадою я почав вивчати історію України та збирати українські книжки. Після військової служби я мав посаду в Києві і тут познайомився з українським письменником Ол. КОНИСЬКИМ та С. ЄФРЕМОВИМ.

¹⁴ ЦДАВОВ, ф. 14, оп. 1, стр. 714, арк. 19-20.

За їх керівництвом я почав одержувати із-закордону для революційних організацій революційну літературу, так це точитьця аж до 1905 року.

Перебуваючи в м. Ківшовате на посаді начальника пошти, я почав збирати археологічні речі, що тепер послужили за основу Білоцерківського Окр. Музею.

За часи Революції та громадянської війни з великими труднощами доводилось збирати та охороняти так музейні речі, як і окремі архівні матеріали.

Перейшовши на службу до м. Б-Церкви в 1918 році я відкрив музей при т-ві "Просвіта", але через де-які обставини музею цього закрито, речі були знищені. Щоб захистити від знищення музей та архів Браницької в 1920 році я

// Арк. 20

засновав в Б-Церкві Комітет Охорони Пам'яток старовини та мистецтва.

Комітет пізніше припинив свою працю. Музейні речі та архів, бібліотека Браницької частково були переведені до м. Києва. Згодом до Києва було переведено бібліотеку Б-Церківської гімназії.

Я власне зберіг частину архівних матеріалів з архіву Браницької, що поступила до Київського Історичного архіву.

З початку 1924 року мене призначили на Завідувателя Б-Церківського Окр. Музею. Щоб збагатити історичними пам'ятками Музей, я збираю для нього скрізь по селах Білоцерківщини різні археологічні речі, а поруч з цим й архівні матеріали. Під час обслідування архівів колишнього Білоцерківського повіту року 1925, Інспектор кол. Київського губ. Архіву т. МАНЗІЮК здивований був великою кількістю архівних матеріалів в Білоцерківському Музеї.

При утворенні Білоцерківського Окр. Архівного Управління матеріали архівні поступили з музею до Окрарху.

Тепер Білоцерківський музей що-до багатства своїх експонатів посідає одно із кращих місць на Україні.

З призначенням мене на посаду завідувача Окр. Арху (10 вересня 1925 р.) я ретельно почав збирати архівні матеріали і в такий спосіб зберіг їх від знищення.

На сьогодні Окрархів свій багатий матеріал розмістив в 9 кімнатах. Вибачте товариші! Я дуже схвильований, отже не могу всього пригадати, а тому закінчую свою промову.

Ще раз щиро дякую всіх тут присутніх за виявлену мені пошану, а особливо тих, хто потурбувався улаштувати це свято.

- Б61 Білоцерківський біографічний словник. Матеріали / Під заг. ред.
С. Чернецького. – Біла Церква: Вид. О. Пшонківський, 2012.
ISBN 978-966-2083-71-2 (Повне зібрання)
ISBN 978-617-604-006-4 (Т. II. 320 с.)

Збірник містить напрацювання з білоцерківської біографістики. В ньому видано як біографічні відомості про представників місцевої влади в період після Другої світової війни, так і про інтелігенцію Білої Церкви. Окремі публікації присвячені білоцерківському духовництву, архітекторам та будівельникам. Також дуже важливим є публікації про ювілей С. Л. Дроздова та подвірний облік мешканців Олександрії і Залізничного селища 1942 року.

Видання адресоване науковцям та всім небайдужим до історії Білої Церкви.

ББК 26.89 я2 (4УКР-2Біла Церква)